

Til: Fakultetsstyret
Fra: Dekanen
Sakstype: Plan og budsjett
Saksnr: D-sak 1
Møtedato: 11. juni 2021
Notatdato: 4. juni 2021
Saksbehandler: GGR

Strategi 2030 – Bærekraft, klima, miljø

Bakgrunn

Viser til D-sak 2 fra fakultetsstyrets møte 19. mars 2021, der styret ba om at det i forbindelse med arbeidet med Strategi2030 og fakultetets årsplan for 2022-2024 diskuteres hva som kan være fakultetets bidrag med hensyn til å oppfylle ambisjonen for bærekraft, klima og miljø.

Det vises også til at UiO sentralt i løpet av høsten 2021 vil legge fram [en helhetlig klima og miljøstrategi](#) som er ment å skulle dekke alle virksomhetsområder: Fra utdanning til forskning, innovasjon, formidling, drift og annen utadrettet virksomhet.

FNs 17 bærekraftsmål

FNs generalforsamling vedtok i 2015 resolusjonen *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. Agendaen lister opp 17 globale utfordringer eller bærekraftsmål, og er ment som en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Kunnskapsdepartementet har påtatt seg et særlig koordineringsansvar bærekraftmål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

Forskning og høyere utdanning står sentralt i utviklingen av et bærekraftig samfunn – miljømessig, sosialt, kulturelt, økonomisk og politisk. I den gjeldende langtidsplanen heter det at studenter, undervisere og forskere vil være avgjørende bidragsyttere i arbeidet for å oppnå bærekraftmålene.

FNs bærekraftmål er også en viktig del av rammen for det pågående arbeidet med ny langtidsplan for forskning og høyere utdanning, der alle universitetene har vært invitert til å komme med innspill. Denne planen legges fram for Stortinget i oktober 2022.

I neste planperiode mener regjeringen ellers at det er særlig viktig å rette innsatsen mot å gjennomføre det grønne skiftet og å sikre et bærekraftig velferdssamfunn. Det betyr:

1. Satse på utdanning, forskning og teknologiutvikling som bidrar til å nå klima- og miljømålene og fremmer det grønne skiftet
2. Legge til rette for forskning og innovasjon for økt kvalitet og effektivisering i offentlig sektor
3. Øke kunnskapen om hva som kan bidra til at færre faller utenfor arbeidslivet og at flere står lenger i arbeid, samt belyse utfordringer knyttet til migrasjon og en aldrende befolkning

Forskning og bærekraft

Fakultetets primæroppgaver er forskning, utdanning og formidling. Det viktigste bidraget fakultetet kan komme med er å øke kunnskapen om og bidra med forslag til løsninger på de store samfunnsutfordringene.

Fakultetets samfunnsvitenskapelige forskning dekker de fleste av de 17 bærekraftmålene, herunder klimamålet. Det kan i den sammenheng nevnes at professor Karen O'Brien ved ISS i 2020 mottok en prestisjefull internasjonal pris for sitt nyskapende bidrag til å forstå de samfunnsmessige og menneskelige dimensjonene og konsekvensene av klimaendringene. Hun har også sittet i FNs klimapanel.

I vedlegget er det lenket opp noe av den pågående forskningsaktiviteten ved fakultetet knyttet til bærekraft, energi, klima og miljø (både i regi av fakultet selv og i regi av andre enheter der våre forskere deltar) i den snevre betydningen.

Sannsynligvis kan det meste av den forskning som pågår ved fakultetet merkes/tagges med et eller flere av bærekraftmålene. En slik merking f.eks. ved at alle prosjekter i ForskPro tagges med FN13, FN3 osv. burde meget enkelt kunne gjennomføres og ville bidratt, ikke bare til å dokumentere at svært mye forskning med relevans for bærekraftmålene utføres ved fakultetet, men også gjør det kunnskapsinnhenting og kunnskapsformidling enklere.

Studier/utdanning og bærekraft

På samme måte som under forskning vil nøkkelordene bærekraft, klima, miljø og energi i beskjeden grad gjenfinnes i titler på fakultetets emner og studieprogrammer, og på noen, som emnene som tilbys ved Psykologisk institutt er de nesten helt fraværende. Psykologi er et klinisk fag med sterke forbindelser til medisinsk og nevrologisk forskning, og helse og livskvalitet er et viktig bærekraftmål. Psykolog er også et samfunnsfag, som også kan bidra til å forstå viktige samfunnsfenomener i vår tid, f.eks. hvordan vår forståelse av klimautfordringene utfordrer og påvirker menneskers atferd.

På [UiOs nettsider](#) om hvordan UiO jobber med bærekraftig utvikling vil man finne en liste med eksempler på bærekraftrelevante studier. Perspektivet på utvalget er snevert med tanke på FN's bærekraftambisjoner. Hvor er Samfunnsøkonomi (fattigdom, helse, utdanning, arbeid, økonomisk vekst, innovasjon, industri, ulikhet, klima)? Hvor er Statsvitenskap (fred, rettferdighet og fungerende institusjoner, samarbeid, ulikhet, fattigdom, osv.).

På samme måte som forskningen bør det være mulig å merke/tagge emner og studieprogrammer som tilbys ved fakultetet med bærekraftmål..

Administrasjon/bygningsdrift og bærekraft

Alt som angår administrasjon og drift av bygninger ligger til Eiendomsavdelingen ved UiO. Fakultetet har selv sagt noe innflytelse over disponering og bruk av egne bygninger, men Eiendomsavdelingen er underlagt universitetsdirektøren og KDs krav til kostnadseffektiv drift, bærekraftige og klima- og miljøvennlige løsninger innenfor gjeldende tekniske forskrifter og UiOs økonomiske rammer. [Se UiOs Miljø og klimastrategi for UiOs Eiendomsvirksomhet.](#)

UiO vedtar i 2021 en ny masterplan for campus, som også skal bidra til helhetlig og bærekraftig utnyttelse av ressurser og arealer.

Bedre utnyttelse av eksisterende arealer (fortetting) har vært en av forutsetningen ved avsetting av midler til rehabilitering av Eilert Sundts hus. Lavere energiforbruk gjennom utbedring av utette vinduer og oppgradert ventilasjon og klimastyring, samt universell utforming er også blant effektene man håper å oppnå.

Ved møblering av nye lokaler er det i stor grad tenkt gjenbruk av møbler. Det er gjort et omfattende og detaljert kartleggingsarbeid for å unngå at brukbare møbler går på dynga.

Annet

Enkelte av fakultetets grunneheter har på eget initiativ utarbeidet (ISS) eller er i gang med å utarbeide (PSI) egne mål for å redusere klimautslipp og dermed bidra til FN's klimamål (nr. 13). [Se vedlagte Retningslinjer for klimavennlig virksomhet ved ISS.](#)

Studentenes representanter i styret fremmet ønske om at klima, miljø og bærekraft ble satt på agendaen til fakultetsstyret. I oversendelsen listet de opp følgende kulepunkter:

- Sette ned en arbeidsgruppe som jobber med strategi for klima, miljø og bærekraft 2030
- Innføre flere emner, 40-grupper og studieretninger innenfor temaene, også tverrfaglig
- Gjennomføre klimaregnskap for SV-fakultetet hvert år
- Vurdere fysiske endringer på SV-fakultetet som vil lede til lavere utslipp og at det blir lettere å gjøre klimavennlige valg
- Bidra til å gjøre studentene dyktigere til å tolke sin utdanning og mulighetene sine i lys av bærekraftmålene og forstå sitt fags bidrag til en mer bærekraftig verden
- Samarbeide med andre krefter tilknyttet Universitetet i Oslo for å finne ut hvordan vi sammen kan gjøre UiO mer bærekraftig
- Opprette en stilling som har hovedansvar for SV-fakultetets tiltak innenfor klima, miljø og bærekraft
- At SV-fakultetet på sikt blir Miljøfyrtårn

Psykologisk institutt har nedsatt en gruppe som også ser på hvordan instituttets ansatte kan bidra til at virksomheten blir mer klimavennlig.

Anne Julie Semb
dekan

Gudleik Grimstad
fakultetsdirektør

Vedlegg:

- *Forskning, studieemner og studieprogrammer ved fakultetet innenfor en snever definisjon av ENERGI, KLIMA, MILJØ og BÆREKRAFT.*
- *Retningslinjer for klimavennlig virksomhet ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi*

VEDLEGG 1

ENERGI, KLIMA, MILJØ og BÆREKRAFT

Forskning (både I regi av SV selv og i regi av andre enheter, men med deltagelse av SV-forskere):

[WEGO-ITN: Well-being, Ecology, Gender and cOmmunity - Innovation Training Network - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[Science Education for Action and Engagement towards Sustainability \(SEAS\) - Institutt for lærerutdanning og skoleforskning \(uio.no\)](#)

[Delemobilitet for innovative og inkluderende grønne byer - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[Politisk økologi - Sosialantropologisk institutt \(SAI\) \(uio.no\)](#)

[GovTran – Governing the EU's Climate and Energy Transition in Turbulent Times](#)

[Alt om Arktis \[Nordpolen\] | Dyr | Norsk besøkende - Asiarctic.no'](#)

[CRISEA - Konkurrerende former for regional integrasjon i Sørøst-Asia - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[GLOBOIL - The Norwegian oil and gas supply industry in hard times: innovation in global supply chains - TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur \(uio.no\)](#)

[Nordic Welfare Developments \(NoWeDe\) - UiO:Norden](#)

[AnthroTox - Sosialantropologisk institutt \(SAI\) \(uio.no\)](#)

[NTNU Samfunnsforskning - Effects of the Regulatory Framework on Fish Welfare and Health \(samforsk.no\)](#)

[CRISEA - Konkurrerende former for regional integrasjon i Sørøst-Asia - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[Tilstandsanalyse av det norske demokratiet \(TiNDe\) - Institutt for statsvitenskap \(ISV\) \(uio.no\)](#)

[ANTHUSIA - Sosialantropologisk institutt \(SAI\) \(uio.no\)](#)

[Social Inequalities and Population Dynamics - Department of Sociology and Human Geography \(uio.no\)](#)

[Velkommen til Include! - Include - Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling \(uio.no\)](#)

[Projects - Frisch Centre \(uio.no\)](#)

[The Economics and Politics of Conservation - ESOP - Centre for the Study of Equality, Social Organization and Performance \(uio.no\)](#)

[Environmental psychology](#) - Human - environment interactions. Influence of nature. Restoration and recovery. Greening organizations: Organisational development focusing on environmental responsibility among employees

[Global Trout - Department of Social Anthropology \(uio.no\)](#)

[Global Trout - Department of Social Anthropology \(uio.no\)](#)

[Forside - ESOP - Senter for studier av likhet, sosial organisering og økonomisk utvikling \(uio.no\)](#)

[Home - CREE \(uio.no\)](#)

[Rollen til globale verdikjeder omstilling til bærekraft - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[WAGE: Arbeid og organisering i en grønn økonomi - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[Forskernettverket Praktisk Filosofi - Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk \(uio.no\)](#)

[Strategic Challenges in International Climate and Energy Policy \(avsluttet\) - Institutt for statsvitenskap \(ISV\) \(uio.no\)](#)

[Robuste klimaavtaler: Kjennetegn, utforming og politisk mulighetsrom \(avsluttet\) - Institutt for statsvitenskap \(ISV\) \(uio.no\)](#)

[PluriCourts - Institutt for statsvitenskap \(ISV\) \(uio.no\)](#)

[Klimatilpasning - Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi \(ISS\) \(uio.no\)](#)

[OVERHEATING \(avsluttet\) - Sosialantropologisk institutt \(SAI\) \(uio.no\)](#)

[Politikk, byråkrati og organisasjon - Institutt for statsvitenskap \(ISV\) \(uio.no\)](#)

[SIVAC - Supplier Industry and Value Creation - TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur \(uio.no\)](#)

[SuSolTech - Research Centre for Sustainable Solar Cell Technology - TIK Centre for Technology, Innovation and Culture \(uio.no\)](#)

[ReNewGrowth - Conditions for growth in renewable energy industries - TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur \(uio.no\)](#)

[CONNECT: The International Context for Norway's Transition to a Low Emissions Economy - TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur \(uio.no\)](#)

[Little Tools ERC StG: Enacting the good economy: Biocapitalization and the little tools of valuation - TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur \(uio.no\)](#)

Studieprogrammer

[Utviklingsstudier \(bachelor\) - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[Samfunnsgeografi \(bachelor\) - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[Internasjonale studier \(bachelor\) - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[Peace and Conflict Studies \(master's 2-years\) - University of Oslo \(uio.no\)](#)

[Teknologi, innovasjon og kunnskap \(master - to år\) - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[Human Geography \(master's two years\) - University of Oslo \(uio.no\)](#)

Emner

[STV2220: International Political Economy](#)

[STV4282: The Politics of Global Energy](#)

[INTER1000: Innføringsemne i internasjonale studier](#)

[STV2250 – Internasjonal miljø- og ressurspolitikk - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[ECON1210 – Mikroøkonomi 1 - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[ECON1220 – Velferd og økonomisk politikk - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[SOSANT2600 – Antropologi i praksis - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[STV1400 – Offentlig politikk og administrasjon - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[STV1200 – Internasjonal politikk - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[PSY2104 – Sosial ulikhet i helse – et biopsykososialt perspektiv - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[PSY4404 – Human - Technology - Organization - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[PSY4505 – Identitet, kultur og kritisk psykologi - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[SOS4200 – Arbeidsliv og velferdsstat - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[SGO2100 – Bygeografi og urbanisme - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[SGO1001 – Innføring i Samfunnsgeografi - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[SGO2400 – Politisk geografi - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[SOSGEO2301 - Environment and Society](#)

[SGO3200 - Environment and Innovation](#)

[SOSGEO4301 - Global Environmental Change](#)

[TIK4001 – Teknologi, innovasjon og kunnskap - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[ENERGI4010 – Bærekraftige energisystemer - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

[OLA4060 – Fordypningsemne - organisasjon, ledelse og arbeid - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

VEDLEGG 2

Retningslinjer for klimavennlig virksomhet, ISS

Universitetet i Oslo har som målsetting å møte globale, nasjonale og lokale miljø- og klimautfordringene gjennom forskning og utdanninger med miljø- og klimarelevans og ved bærekraftig drift av universitetet. ISS' retningslinjer komplementerer Universitetets overordna strategi for å redusere utslipp og slik bidra til å nå målene i Parisavtalen.

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi skal støtte hver enkelt ansatts individuelle innsats for å utvikle bærekraftige praksiser i undervisning og forskning. Disse retningslinjene pålegger instituttet å arbeide for å redusere de totale utslippene som følge av virksomheten. Den enkelte ansatte oppfordres til å ta klimahensyn i sin arbeidshverdag, ikke minst når det gjelder reisevirksomhet.

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi har et strategisk mål om å redusere sitt klimaavtrykk. ISS skal derfor:

☒ Redusere omfang av flyreiser.

o Som hovedregel bør prøveforelesninger og jobbintervjuer gjennomføres digitalt når det er internasjonale søkere. Unntak kan gjøres for søkere til faste stillinger som er rangert helt på topp.

o Tilrettelegge for hybride og digitale løsninger ved disputaser når dette er ønskelig.

o Unngå å invitere innledere som må reise med fly kun for ett arrangement.

Alternativer er digital deltakelse, bruk av innledere fra nærmiljøet, tilrettelegging for landbaserte reiser, samt å tilrettelegge for lengre opphold for internasjonale ressurspersoner.

o Utrede opprettelse av klimafond der penger som spares ved å gjennomføre arrangementer digitalt kan brukes til å støtte faglige arrangementer i nærmiljøet og landbasert reising.

o Interne seminarer skal arrangeres i kort avstand fra Oslo med god tilgang til klimavennlig transport.

☑ Aktivt tilrettelegge for at interne seminarer, møter og sosiale arrangement organiseres på en måte som minimerer klimaavtrykk.

☑ Ved servering, etterspørre og bestille mat som er lokal, klimavennlig og med stor vekt på vegetarisk/veganske retter.

☑ Aktivt vurdere energiforbruk og klimakonsekvenser når planer legges for bruk av bygg, teknologi, innkjøp, undervisnings- og møtefasiliteter.

☑ Tilrettelegge en god infrastruktur for digitale møter og arrangementer.

☑ Informere studenter og ansatte om instituttets klimastrategi og -retningslinjer.

☑ Synliggjøre instituttets egne klimaorienterte forsknings- og undervisningsaktiviteter.

For å nå målet om å redusere ISS' klimaavtrykk må også den enkelte ansatte bidra, og ISS skal støtte ansatte som ønsker å ta klimakloke valg i sin arbeidshverdag. Samtidig skal ISS som arbeidsgiver være bevisst at ulike ansatte har ulike behov knyttet til familie- og helsesituasjon i gjennomføringen av sin klimastrategi.

Her er en enkel sjekklister med spørsmål å tenke på når reiser og arrangementer planlegges:

☑ Er denne flyreisen nødvendig, eller kan landbasert reise eller digital deltakelse være et alternativ?

☑ Hvis flyreisen er nødvendig, hvordan kan jeg minimere de totale utslippene likevel?

- Kan reisen kombinere flere formål, slik at det totale antall reiser blir mindre?
- Kan jeg velge en rute med færre mellomlandinger?
- Kan jeg etterspørre og velge et flyselskap som har moderne lavutslippsfly?
- Finnes det konferanser som kan gi tilnærmet like godt utbytte som arrangeres nærmere?
- Kan jeg organisere prosjektarbeidet på en måte som gjør det lettere for samarbeidspartnere å delta digitalt? Kanskje ikke hver gang, men oftere?
- Kan jeg legge prosjektmøter til steder som minimerer den totale reiselengden for deltakerne?